

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 95 0 P 007497 12 Rev
Banja Luka, 27.03.2013. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Gorjana Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.G. iz T., Ulica ..., koju zastupa N.D., advokat iz M., ..., protiv tuženog R.G. iz T., Ulica ..., kojeg zastupaju M.T. i D.Š., advokati iz T., Ulica ..., radi povjeravanja i izdržavanja djece, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 007497 11 GŽ od 09.11.2011. godine, na sjednici održanoj 27.03.2013. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 007497 10 P od 21.02.2011. godine, razveden je brak kojeg su parnične stranke zaključile dana 14.12.1995. godine pred nadležnim organom Opštine P., R CG, maloljetna djeca parničnih stranaka LG., A.G. i A.G.1 povjereni su na zaštitu, vaspitanje i izdržavanje ocu R.G., a majka D.G. rođ. L. obavezana da, od dana pravosnažnosti ove presude na ime doprinosa za izdržavanje maloljetne djece, isplaćuje na ruke R.G. ili na drugi način prema odluci Centra za ... T. mjesečne iznose od po 15 % za svako dijete, odnosno ukupno 45% prosječne mjesečne neto plate u RS prema zvaničnim podacima nadležnog organa za statistiku najkasnije do dvadesetog u mjesecu za prethodni mjesec, te je odlučeno da troškove parničnog postupka u iznosu od 400,00 KM parnične stranke snose po ½ dijela.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 007497 11 GŽ od 09.11.2011. godine žalba tužiteljice, izjavljena protiv dijela odluke o povjeravanju i izdržavanju djece, je odbijena i potvrđena prvostepena presuda.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija kao nedozvoljena odbaci ili kao neosnovana odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice da se razvede brak parničnih stranaka i da se zajednička mldb. djeca povjere njoj na zaštitu, vaspitanje i izdržavanje.

Tokom postupka nije bilo sporno da su parnične stranke zaključile brak dana 14.12.2005. godine u P., da su u braku stekli troje djece koja su maloljetna i to: L.G. rođenog ... godine, A.G. rođenu ... godine i A.G.1 rođenog ... godine, da su bračni odnosi parničnih stranaka teško i trajno poremećeni i da je zbog toga bračna zajednica faktički prekinuta 30.03.2010. godine, radi čega je njihov brak razveden presudom u ovoj parnici broj 95 0 P 007497 10 P od 21.02.2011. godine i presuda je u tom dijelu postala pravosnažna.

Među parničnim strankama je sporno kojem od roditelja treba povjeriti na zaštitu, vaspitanje i izdržavanje njihovu mldb. djecu.

Tokom postupka utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da su djeca parničnih stranaka od faktičkog prekida bračne zajednice dana 30.03.2010. godine ostala da žive kod oca i da je nadležni Centar za ... T. od tada bio uključen u pružanje pomoći bračnim supružnicima i djeci; da tužiteljica od tada živi kod svojih roditelja u alternativnom smještaju i nije zaposlena; da tuženi sa djecom živi u istom iznajmljenom stanu kao i do tada i da mu u obavljanju kućnih poslova šest sati dnevno pomaže žena koju je angažovao, a on je zaposlen i ostvaruje primanja od 2.500,00 KM mjesečno; da je mldb. L. odličan učenik devetog razreda osnovne škole, te je završio i muzičku školu, da je mldb. A. odlična učenica osmog razreda i da pohađa muzičku školu, a mldb. A. je pošao u prvi razred i uspješno savladava školsko gradivo; da su sva djeca parničnih stranaka saslušana u sudu, uz prisustvo psihologa Centra za ... T. Lj.Š.-K., izjavila da žele živjeti sa ocem; da su obe parnične stranke pravosnažnim presudama osuđene za krivično djelo nasilja u porodici, s tim što je tužiteljica osuđena zbog nasilja učinjenog nad mldb. A.; da su, prema nalazu i mišljenju tima Centra za ... T., djeca parničnih stranaka adekvatno psihički razvijena, dobro adaptirana i uključena u socijalnu sredinu i da minifestuju prosocijalno ponašanje, da se razdvojenost njihovih roditelja manifestovala na funkcionisanje u emocionalnoj sferi (sumnjičavost, snižen prag tolerancija, impulsivnost, prenaplašena kritičnost prema majci), ali da su ona sposobna da izraze svoje želje, da otac adekvatno odgovara roditeljskoj ulozi i da odvajanje od njega i iz sredine u kojoj sada žive ne bi bilo u interesu djece, te bi se negativno odrazilo na njihov razvoj.

Polazeći od navedenog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zajedničku djecu parničnih stranaka povjerio na zaštitu i vaspitanje ocu temeljeći svoju odluku o tome na odredbama članova 72., 73. stav 1., 90. stav 1. i 92. stav 1. Porodičnog zakona RS („Službeni glasnik RS“ broj 54/02 i 41/08 – dalje: PZ), te je obavezao tuženu da doprinosi za izdržavanje djece iznos označen u izreci prvostepene presude, na temelju odredbi članova 232. stav 2., 253. stav 2. i 3., 261. i 265. stav 1. istog zakona.

Odlučujući o žalbi tužiteljice, izjavljenoj protiv dijela prvostepene presude kojim je odlučeno o povjeravanju i izdržavanju mladb. djece, drugostepeni sud je u svemu prihvatio činjenična utvrđenja i pravni stav prvostepenog suda, pa je žalbu odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Pobijane odluke su pravilne.

Odredbom člana 72. PZ propisano je da će sud po službenoj dužnosti, presudom kojom se brak poništava ili razvodi, odlučiti i o zaštiti, vaspitanju i izdržavanju zajedničke djece.

Prema odrebi člana 73. st. 1. istog zakona organ starateljstva učestvuje u postupku radi zaštite interesa djece, ako se u bračnom sporu rješava o zaštiti, vaspitanju i izdržavanju djece, a stavom 2. istoga člana propisano je da u tom slučaju organ starateljstva stavlja prijedlog o zaštiti, vaspitanju i izdržavanju djece, te da je ovlašten da u granicama tog prijedloga iznosi i činjenice koje stranke nisu navele i predlaže da se izvedu potrebni dokazi, da ulaže pravna sredstva i preduzima druge parnične radnje.

Kada sud u bračnom sporu odluči da brak razvede, prema odredbi člana 88. PZ u istoj presudi odlučiće i o povjeravanju djece na zaštitu i vaspitanje, a odluku o tome donijeće nakon što saglasno odredbi člana 90. st. 1. istog zakona ispita sve odlučne činjenice bitne za odluku kojom će roditelju povjeriti djecu.

Prema odredbi člana 92. stav 1. PZ sud, odnosno organ starateljstva koji donosi odluku o povjeravanju djece na zaštitu i vaspitanje, uzeće u obzir i želje djeteta ako je ono sposobno da ih izrazi i u tu svrhu, u skladu sa stavom 2. ove zakonske odredbe, može ispitati dijete.

Iz naprijed navedenog proizlazi da u postupku odlučivanja o povjeravanju djece na zaštitu i vaspitanje organ starateljstva i sud moraju ispitati sve odlučne činjenice objektivne prirode koje se tiču ekonomskih, stambenih i imovinskih prilika roditelja, te subjektivne prirode koji se odnose na uzrast djeteta, odnos roditelja prema njemu i njihove emocionalne odnose. Pri tome moraju prvenstveno voditi brigu o interesima djeteta i činjenicama koje su značajne za njegov pravilan duhovni i fizički razvoj i vaspitanje. Prije donošenja odluke cijenit će se i činjenice koliko je dijete živjelo sa jednim od roditelja, da li je naviklo na jednu sredinu kroz određeni vremenski period i da li bi izdvajanje iz te sredine štetno uticalo na njegov psihički razvoj, a ukoliko je dijete sposobno da izrazi svoju želju sa kojim od roditelja želi da živi, uzimaju se u obzir i želje djeteta. Ove odlučne činjenice mogu se, između ostalog, utvrđivati i saslušanjem pripadnika stručnog tima Centra za socijalni rad i djeteta, a odluka o povjeravanju djeteta se donosi na temelju rezultata cjelokupnog dokaznog postupka.

Donoseći odluku o povjeravanju mladb. djece parničnih stranaka ocu, nižestepeni sudovi su imali u vidu i pravilno cijenili sve navedene relevantne okolnosti.

Naime, zajednička djeca parničnih stranaka od faktičkog prekida bračne zajednice dana 30.03.2010. godine žive sa ocem u istom stanu, u kojem su do tada

njihovi roditelji živjeli zajedno i pohađaju istu školu. Dok je otac na poslu o izvršavanju obaveza djece, njihovoj higijeni i ishrani brine žena koju je otac angažovao, a nakon toga brigu o djeci vodi otac i u sredini u kojoj sada žive pruža im uslove za normalan rast i razvoj. Na to ukazuju i činjenice da su i nakon faktičkog prekida bračne zajednice parničnih stranaka sva djeca uspješna u školi i vanškolskim aktivnostima, te su sva izrazila želju da i dalje ostanu živjeti uz oca. Stručni tim Centar za ... T. imao je u vidu sve okolnosti koje su relevantne za odluku o povjeravanju djece kada je dao mišljenje da se djeca povjere ocu, jer je on, i prema nalaženju ovoga suda, u konkretnom slučaju podobniji od majke za povjeravanje mlđb. djece na zaštitu i vaspitanje.

Kod ovakvih okolnosti, da nema smetnji da se djeca povjere na zaštitu i vaspitanje ocu, nije bilo razloga da se odlukom suda mijenja faktičko stanje i djeca povjere majci, dovodeći ih u situaciju da na taj način promijene dosadašnju sredinu. Ovo pogotovo u situaciji kada su, prema utvrđenom činjeničnom stanju, djeca izrazila želju da žele i dalje da žive sa ocem. Kod takvog stanja stvari, prema shvatanju ovoga suda, promjena sadašnje životne sredine za mlđb. djecu parničnih stranaka ne bi bilo u njihovom interesu.

Kod gore opisanih činjenica i po ocjeni ovoga suda u interesu je mlđb. djece da budu povjerena ocu na zaštitu i vaspitanje.

Odredbom člana 260. stav 1. PZ propisano je da lice koje je dužno da daje izdržavanje, a koje nije u radnom odnosu ni korisnik penzije, a niti ostvaruje stalnu novčanu rentu u mjesečnim iznosima, sud će obavezati na plaćanje budućih mjesečnih iznosa izdržavanja u novčanim iznosima koji se određuju u procentu od zajamčenog ličnog dohodka u R. Procenat iz ove zakonske odredbe, prema odredbi člana 261. PZ, ne može biti manji od 15 % za svako izdržavano lice, a procenat za sva lica koja traže izdržavanje ne može biti veći od 50 %.

Stoga je odluka o njihovom izdržavanju donesena je saglasno odredbama članova 72., 82., 260. stav 1. i 261. PZ, pa i u tom dijelu materijalno pravo nije pogrešno primijenjeno na štetu tužiteljice.

Neutemeljen je revizioni prigovor da je pobijana presuda zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka, uz tvrdnju da je izostala savjesna i brižljiva ocjena nalaza i mišljenje Centar za ... T., iz razloga što je odluka u pobijanom dijelu donesena uz pravilnu ocjenu ovoga dokaza, te njegovim dovodenjem u vezu sa ostalim izvedenim dokazima (saslušanje parničnih stranaka i njihove djece), o čemu je drugostepeni sud u pobijanoj presudi dao jasne i valjane razloge, koje kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Pravilno se u reviziji ukazuje da su djeca parničnih stranaka tokom ove parnice pokazala neprimjeren odnos prema majci i da to nije u njihovom interesu. Međutim ovu činjenicu je, suprotno tvrdnji revizije, imao u vidu i Centar za ... T. koji je u svom zaključku konstatovao da je i dalje potrebno nastaviti pružanje stručne pomoći, kako bi roditeljska relacija nakon razvoda braka bila usmjerena na interes djece, tako da se normalizuje odnos djece sa majkom, jer je to u interesu njihovog zdravijeg odrastanja. Stoga je neutemeljen revizioni prigovor da je u ovom postupku, zbog takvog odnosa djece prema majci, grubo zanemaren interes malodobne djece.

Prema navedenom pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, odnosno na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa je reviziju valjalo odbiti kao neosnovanu na temelju člana 248. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS" broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09).

Predsjednik vijeća
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić